

Kommentár egy képviselői kérdéshez

Harangozó Gábor országgyűlési képviselő (MSZP) 2015. január 12-én írásbeli választ igénylő [kérdést nyújtott be](#) az igazságügyi miniszternek az Országgyűlés elnöke útján, „*Miért szervezték ki a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala alapfeladatainak ellátását?*” címmel. Az [erre adott válasz](#) január 27-én született, amely az Országgyűlés honlapjáról is elérhető.

A minden érdemi kérdést egyértelműen megválaszoló miniszteri nyilatkozathoz csatlakozva, az SZTNH a következőket tartja fontosnak a mértékadó közvélemény tájékoztatására megosztani az érdeklődőkkel.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala alapfeladatainak ellátását nem szervezték ki, a feltett kérdések és az ezek megalapozását magyarázni hivatott állítások kormányhivatalunk működésével kapcsolatban téves előfeltevéseket és adatokat tartalmaznak, ami szükségessé teszi e tévedések eloszlatását és a tények valós színben való feltüntetését.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) közel 120 éves múltra visszatekintő iparjogvédelmi közigazgatási hatóság. Hagyományos hatósági feladatkörének betöltése mellett évtizedek óta különféle – mint ahogy a miniszteri válaszlevél is hangsúlyozza - közszolgáltatásokat is nyújt (pl. dokumentációs, tájékoztatási, oktatási tevékenységet végez). Ez a már eleve sokrétű feladatkör több tekintetben is jelentősen bővült az elmúlt években. Egyrészt az SZTNH immár nemcsak iparjogvédelmi, hanem szerzői jogi feladatokat is ellát: 2011-től kezdődően felel – egyre szélesebb körben – a szerzői és szomszédos jogok területén a közös jogkezelő szervezetek nyilvántartásáért és felügyeletéért, a szerzői jogi díjszabások kormányzati jóváhagyásának előkészítéséért, valamint az ún. árva művek felhasználásának engedélyezéséért. Másrészt 2012. február 1-jei hatállyal a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével bővült az SZTNH hatásköre. Ez egyfelől a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól érkező szakértői megkeresésekben foglalt szakkérdések eldöntését, másfelől a vállalkozások által önkéntesen és opcionálisan kezdeményezhető előzetes minősítés elvégzését igényli a hivatal részéről. Ugyancsak ebben az időszakban bővült számottevően az olyan intézményközi megállapodásokon alapuló nemzetközi együttműködés, amely egyszerre szolgálta Magyarország érdekeit és javította hazánk nemzetközi megítélését.

Ezt a bővülő hatáskört – a feltett kérdés magyarázatában foglaltakkal ellentétben – az SZTNH a 2012. év első harmadában végrehajtott 27 fős létszámcsökkentés mellett látta el, ugyanakkor tovább javuló hatékonysággal és minőségben. (Az SZTNH engedélyezett létszáma a következőképpen alakult a felsorolt évek kezdetén: 2009-ben 219 fő, 2010-ben 229 fő, 2011-2012-ben 231 fő, 2013-ban, 2014-ben és 2015-ben 204 fő).

Az SZTNH feladatbővülése és a létszámcsökkentés végrehajtása – a hivatali munkavégzés hatékonyságának fokozása mellett – új munkaszervezési megoldást igényelt a kormányzat oldalán, amelynek révén a továbbiakban is biztosítani lehetett az SZTNH bővülő feladatköréhez szükséges személyi kapacitásokat. Az SZTNH – a szükséges kormányzati jóváhagyással – ezért vehetett át vagyonkezelésbe a Közigazgatási és Igazságügyi

Minisztériumtól egy nonprofit kft-t 2012 áprilisában, a társaság nevének HIPAvilon Nonprofit Kft-re való megváltoztatása mellett. Az új szervezeti megoldás célja tehát az SZTNH jogszabályokban meghatározott közfeladatai hatékonyabb ellátásának támogatása volt. Ezzel összhangban a HIPAvilon Nonprofit Kft. tevékenysége a következőkre terjedt ki: a gazdaságstratégiai, kutatás-fejlesztési, innováció- és technológiapolitikai, illetve a kulturális, kreatív és oktatási ágazatokkal kapcsolatos kormányzati célkitűzések megvalósításában való közreműködés, valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatások, az SZTNH belföldi hatósági és szakpolitikai tevékenységeinek támogatása, az SZTNH belföldi és nemzetközi szolgáltatásaiban való közreműködés, valamint a szellemi tulajdon-alapú innovációmenedzsment fejlesztése a közfinanszírozású innováció és modernizáció során.

Az SZTNH és a HIPAvilon Nonprofit Kft. együttműködéséhez a jogalkotás megteremtette a megfelelő jogszabályi alapot, illetve felhatalmazást: az együttműködés kereteiről a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény 115/E. § (7) bekezdése rendelkezik; a részletes szabályok pedig a 287/2010. (XII. 16.) Korm. rendelet 2013. évben módosított 6/A. §-ban találhatók. Nem fér tehát kétség az SZTNH és HIPAvilon Nonprofit Kft. kapcsolatának jogszerűségéhez és közhasznúságához.

A jogszabályi előírásokból ugyancsak egyértelműen megállapítható tehát, hogy semmilyen tekintetben nem csökkent az SZTNH felelősségi köre vagy az általa ellátott feladatkör az elmúlt években, vagyis a hivatal egyetlen feladatot sem adott át, vagy le, és nem is szervezett ki. Az SZTNH minden alapfeladata tekintetében teljes egészében gyakorolja ügydöntő hatáskörét és viseli a felelősséget tevékenységéért. Kiszervezés nem történt, az SZTNH a HIPAvilon Nonprofit Kft.-t csupán szolgáltatási és egyéb – hatósági jelleget nélkülöző – feladatok egyes részelemeinek ellátására veszi igénybe.

Külön kiemelés érdemel, hogy az SZTNH és a HIPAvilon Nonprofit Kft. szerződéses kapcsolatának egyik fontos alapeleme a külföldi iparjogvédelmi hatóságokkal kötött – már említett – intézményközi megállapodásokon alapuló nemzetközi együttműködésből fakadó, az SZTNH-nak és a központi költségvetésnek egyaránt bevételt hozó kutatási és vizsgálati tevékenységek ellátásába való „bedolgozás”. Ezeknek a magyar hatósági eljárásoktól elkülönült szolgáltatási tevékenységeknek a külföldről származó díjából, a HIPAvilon Nonprofit Kft.-nek kifizetett ellenérték után olyan bevétele származik az SZTNH-nak, amely jelentősen hozzájárul a hivatal működőképességéhez és a központi költségvetés javára előírt befizetési kötelezettségek teljesítéséhez is. A HIPAvilon Nonprofit Kft. ezen a területen bevont többletkapacitása nélkül az SZTNH és Magyarország központi költségvetése is bevételektől esett volna el.

Fontos felhívni a figyelmet arra is, hogy a magyar közigazgatásban nem általános a nemzetközi ISO 9001 minőségirányítási szabványnak való megfelelés és annak rendszeres tanúsíttatása, évenkénti auditálása, amellyel az SZTNH ugyancsak rendelkezik 2010 óta folyamatosan az alapfeladatai teljes köre tekintetében (2014 végén is megtörtént a nemzetközi normáknak megfelelő sikeres tanúsítás).

Különösen félrevezető, hogy a képviselői kérdés egy kiragadott statisztikai adathoz, nevezetesen a „*hazai és a közvetlen külföldi szabadalmi bejelentések számához*”, annak 641 db-ra történő csökkenéséhez viszonyítottan fogalmazza meg kétségeit. Az SZTNH már évtizedek óta nem kizárólag szabadalmi hatóság, de még ha az lenne, akkor sem lenne elfogadható egyetlen mutatószám alapulvétele. A feltett kérdésben megfogalmazott állítás nem számol sem más iparjogvédelmi oltalmi formákkal (védjegy-, használatiminta-, formatervezésiminta-oltalom stb.), sem a már említett szerzői jogi feladatkörökkel, sem a K+F minősítésekkel, de a már hagyományosnak mondható közszolgáltatási feladatokkal (oktatás, dokumentációs tevékenység stb.) sem.

Az alábbi néhány számadat jól illusztrálja az SZTNH tevékenységének sokrétűségét és az intézett ügyek nagy számát.

A) Az SZTNH által 2012-2014-ben függő, illetve érvényes ügyekben meghozott hivatali intézkedések száma 2012-ben és 2013-ban egyaránt meghaladta a 84 ezret, 2014-ben pedig a 77 ezret. Ezek megoszlását az alábbi táblázat mutatja be ügytípusok és oltalmi formák szerinti csoportosításban:

Ügytípusok	2012	2013	2014
Nemzetközi védjegy kiterjesztése	14	42	48
Európai szabadalom	18326	21286	18374
Formatervezési (ipari) minta	1764	1802	1821
Növényfajta-oltalom	296	296	391
Földrajzi árujelző	23	0	2
KJK eljárások	96	93	91
Eredetmegjelölés nemzetközi oltalma	6	79	1
Védjegy	42674	39792	39485
Szabadalom	17779	17848	12988
Kiegészítő oltalmi tanúsítvány	174	385	315
Használati minta	2452	2316	2157
K+F minősítés	1024	1029	1030

B) Annak realisabb bemutatására, hogy a szabadalmi terület önmagában sem egy bejelentési mutatóval mérendő, a következő táblázat ismerteti azokat az adatokat, amelyek az SZTNH szabadalomengedélyezési és európai szabadalom hatályosítási feladatainak megfelelő végrehajtását szemléltetik:

	2009	2010	2011	2012	2013
Megadott és hatályosított szabadalmak	2 688	3 031	3 195	3 278	4 858
Ebből:					
Európai szabadalom hatályosítása	2 216	2 649	2 750	2 837	3 507
Nemzeti úton megadott szabadalom	472	382	445	441	1 351
Ebből:					
Megadott hazai szabadalom	79	180	205	96	134
Elutasítások	30	35	27	37	50
Megszűnések	1 545	1 915	1 430	1 108	1 563
Befejezések	4 263	4 981	4 652	4 423	6471
Folyamatban lévő szabadalmi ügyek	8 939	7 067	5 976	5 934	3 880

C) Annak érzékeltetésére, hogy Magyarországon a hatályos (érvényes) iparjogvédelmi oltalmak száma a főbb oltalmi formák szerint mekkora, vagyis mekkora állományt kezel az SZTNH, az alábbi táblázat szolgál.

	2009	2010	2011	2012	2013
Szabadalom	12 749	13 853	15 390	16 699	19 130
Ebből:					
Nemzeti úton megadott szabadalom	6 547	5 688	5 227	4 769	5 237
Hatályos európai szabadalom	6 202	8 165	10 163	11 930	13 893
Növényfajta-oltalom	56	62	77	82	85
Közösségi növényfajta ¹	16 785	17 610	18 757	20 362	21 577
Kiegészítő oltalmi tanúsítvány (SPC)	-	-	112	125	118
Formatervezésiminta-oltalom	3 979	4 155	4 228	4 225	4 221
Közösségi formatervezésiminta-oltalom*	404 884	446 711	489 905	550 965	725 964
Használatiminta-oltalom	832	838	926	955	924
Nemzeti védjegy	52 844	52 061	53 973	56 130	55 942
Közösségi védjegy*	597 931	698 734	792 625	888 373	986 496
Nemzetközi (madridi rendszerű) védjegy	142 708	141 069	121 145	114 931	115 025
Földrajzi árujelzők	-	-	47	47	47

¹ A CPVO által nyilvántartott közösségi növényfajta-oltalmi adatok forrása:
http://www.cpvo.europa.eu/statistiques/CPVO_statistics_summary.pdf

Nemzetközi eredetmegjelölés	-	-	903	830	830
-----------------------------	---	---	-----	-----	-----

* összes lajstromozott oltalom száma

Mielőtt a képviselői fogalmazványban pontokba szedett kérdésekre kitérnénk, nem hagyhatók helyesbítés nélkül az abban megfogalmazott egyes állítások sem:

- a szóban forgó társaságot valóban 2011-ben alapították, de eredetileg más néven és más céllal, és az csak 2012-ben került az SZTNH tulajdonosi joggyakorlásába és „vált” HIPAvilon Nonprofit Kft.-vé,
- nem történt alapfeladat-kiszervezés, az SZTNH minden feladatát maga látja el, egy egységes, ISO szabványok szerint tanúsított rendszerben,
- az SZTNH tevékenységi és felelősségi köre igenis jelentősen bővült az elmúlt időszakban, miközben létszáma 2012-ben több mint 10%-kal, 27 fővel csökkent.

A megfogalmazott konkrét kérdésekre fontosnak találjuk az alábbiak kifejtését:

1) A jogszabályi előírások tükrözik azt a kormányzati szándékot, hogy az SZTNH gondoskodjon minden előírt feladata megvalósításáról, aminek a hivatal eleget is tesz, mert amint az bemutatásra és kifejtésre került, nem történt alapfeladat-kiszervezés. Az SZTNH minden feladatát változatlan felelősséggel, ügydöntő módon, folyamatait előzetesen meghatározottan, szabályozottan és külső szervezet által tanúsítottan látja el.

2) Az SZTNH dokumentációs és tájékoztatási tevékenységét 2013-ban a HIPAvilon Nonprofit Kft. az alábbi feladatok ellátásával támogatta:

- a hivatali szakkönyvtár olvasószolgálati és dokumentációs tevékenységeinek támogatása (szellemitulajdon-védelmi dokumentumok gyűjtése, feldolgozása, tárolása, rendszerezése és megőrzése, illetve az ezekkel kapcsolatos feladatok ellátása, a szellemitulajdon-védelem szakirodalmával kapcsolatos nyilvános szakkönyvtári tájékoztatási feladatokban való részvétel, a szükséges dokumentumok hozzáféréseinek biztosítása stb.);
- projekt management (a szellemitulajdon-védelmével és az innovációval kapcsolatos hazai és nemzetközi pályázatok koordinálása);
- az SZTNH egyes kiadványaival kapcsolatos szerkesztőségi feladatok ellátása (az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle című kiadvány két havonként megjelenő számának tartalmi és operatív előkészítése, a gyártás lebonyolítása, további 39 db hivatali kiadvány tartalmi és operatív előkészítése, a megjelenés szakmai támogatása);
- az SZTNH által szervezett hét hivatali esemény előkészítésében és lebonyolításában való közreműködés.

Szükséges egyértelművé tenni, hogy a kérdésben található táblázat első sorában szereplő szerződés 2013. január 1. és április 30. közötti teljes időszakára vonatkozó ellenértéke: számla ellenében 4 x 3.736.000.-Ft, összesen tehát 12.030.920.- Ft (+ÁFA).

3) A HIPAvilon Nonprofit Kft. az SZTNH-t kisegítő feladatok ellátásával támogatta 2013-ban. Ilyen technikai és adminisztratív kisegítő feladatok pl.: dokumentumok és ábrák digitalizálása az összes oltalmi formában a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben való megjelenéshez, szkennelése, leírásgyártás, a hivatal kiküldendő és beérkező levelezésének

iktatása, postázás papír- és elektronikus hordozón, hazai és külföldi vonatkozásban, tértivevények, határozatok, szerelőlapok, akták stb. irattári kezelése. Ilyen jellegű feladatokat az SZTNH Gazdálkodási és Informatikai Főosztálya, Átvevő Osztálya és Ügyviteli és Hatósági Publikációs Osztálya részére láttak el a HIPAvilon Nonprofit Kft. munkatársai. Ennél a kérdésnél is szükséges megemlíteni, hogy a táblázat második sorában szereplő szerződés 2013. január 1. és április 30. közötti teljes időszakára vonatkozó ellenértéke: számla ellenében 4 x 4.010.000.-Ft, összesen tehát 16.040.000.- Ft (+ÁFA).

4) A negyedik kérdésében számszerűsített 459 ügy mindegyike a jelen válaszban már említett külföldi iparjogvédelmi hatóságokkal kötött intézményközi megállapodásokon alapuló nemzetközi együttműködésből adódó ügy volt. Ezeket, csökkentett létszámával az SZTNH nem tudta volna a külföldi fél részére teljesíteni, ezért kellett bevonni a HIPAvilon Nonprofit Kft.-t is. E tevékenységet az SZTNH részéről szabályozott rendben ellenőrizte a teljesítés során. A külföldi partner részére elvégzendő 459 ügy megoszlása: 6 ügyben újdonságkutatás elvégzése és kutatási jelentés elkészítése; 178 ügyben vizsgálati jelentés, illetve szükség esetén írásos vélemény elkészítése kutatási jelentés alapján; 127 ügyben újdonságkutatás elvégzése, kutatási jelentés és vizsgálati jelentés, illetve szükség esetén írásos vélemény elkészítése; 103 ügyben vizsgálati jelentés, illetve szükség esetén írásos vélemény elkészítése a korábbi írásos vélemény(ek)re adott bejelentői válasz alapján; 45 ügyben vizsgálati jelentés, illetve szükség esetén írásos vélemény elkészítése a kutatási jelentésre és a korábbi írásos vélemény(ek)re adott bejelentői válasz alapján. Ezen ügyekben a magyar hatósági eljárásoktól elkülönült szolgáltatási tevékenységeknek az ellenértékeként az SZTNH külföldről származó bevételekre tett szert, amelyek tekintetében a HIPAvilon Nonprofit Kft.-nek kifizetett ellenérték kevesebb volt, mint a külföldről beérkező bevétel.

5-6) A kérdések a táblázat 6. és 7. sorában szereplő szerződésekre vonatkoznak. A két szerződésben felsorolt feladatok lényegében megfelelnek a korábban már a 2-4) kérdéseknél kifejtett szerződéses feladatoknak. A kérdésében található táblázatból is kitűnik, hogy ezek a szerződések más-más időszakra vonatkoznak. Az 5. kérdésben érintett szerződés időbeli hatálya 2013 júniusától 2014. április 30-áig szólt, míg a 6. kérdésben szereplő szerződés hatálya az ezt követő időszakra, 2015. december 31-éig terjedően került megkötésre.

7) A HIPAvilon Nonprofit Kft. által foglalkoztatott munkavállalók száma 2015. január 1-jén 34 fő volt.

Az SZTNH és a HIPAvilon Nonprofit Kft. szerződéses együttműködése megfelel a törvényi és egyéb jogszabályi előírásokban meghatározottaknak. Ezek betartásának ellenőrzése folyamatosan biztosított, hiszen az SZTNH-t mint kormányhivatalt egyebek mellett az Állami Számvevőszék minden évben ellenőrzi, míg a HIPAvilon Nonprofit Kft. mint a Magyar Állam tulajdonában álló gazdasági társaság, az MNV Zrt. vagyonkezelésében áll, és vele kapcsolatban érvényesülnek ezen felül nemcsak a minden társaságra kötelező ellenőrzési mechanizmusok, hanem még a nonprofit társaságokra irányadó külön speciális előírások is.